

I retspraksis var det i enkelte tilfælde blevet til-
ladt, at oplysninger om et vidnes identitet hemmelig-
holdtes.

Spørgsmålet om anvendelse af anonyme vidner
har været forelagt Højesteret i en sag fra 1983, jf.
Ugeskrift for Retsvæsen 1984 side 81. I denne sag
var en mand, der tidligere var straffet adskillige gan-
ge for bl.a. berigelsesforbrydelser, bordelvirksomhed
og overfald, herunder grov vold, sat under tiltale for
omfattende heroinhandel. I byretten og landsretten
var han fundet skyldig i videresalg af mindst 1 kg
heroin og idømt fængsel i 5 år og 6 måneder. Byret-
tens og landsrettens afgørelser byggede i væsentlig
grad på forklaringer afgivet af 2 vidner, hvis identitet
var holdt skjult for tiltalte, og hvis forklaring var af-
givet i retten uden tiltaltes tilstedeværelse. Under an-
ke til Højesteret påstod tiltalte dommen ophævet un-
der henvisning til, at der var begået en alvorlig ret-
tergangsfejl ved brugen af anonyme vidner. Ved af-
gørelsen delte Højesteret sig i et flertal på fem dom-
mere og et mindretal på to dommere.

Flertallet fandt ikke, at der var begået rettergangs-
fejl i byretten og landsretten og udtalte, at der undta-
gelsesvis kan ske anonym vidneførsel, såfremt der er
nærliggende risiko for, at vidnet eller vidnet nærtstå-
ende kan lide overlast, og såfremt hensynet til rets-
håndhævelsen på grund af sagens alvor og forklarings-
betydning for sagen, gør det påkrævet. I sådanne
tilfælde kan den tiltalte efter flertallets opfattelse
endvidere udelukkes fra at overvære forklaringernes
afgivelse eller afskæres fra efterfølgende at blive
gjort bekendt med forklaringen i det omfang, det er
nødvendigt for at hemmeligholde vidnets identitet.

Mindretallet fandt ikke, at retsplejeloven indehol-
der hjemmel til at hemmeligholde et vidnes identitet
eller til at afskære vidnet fra at blive bekendt med
indholdet af vidneforklaringen.

2.2.2. Tidligere lovforslag.

Under henvisning bl.a. til Højesterets dom fra
1983 fremsatte medlemmer af Socialistisk Folkeparti
og Venstresocialisterne i december 1984 et lovforslag
om forbud mod anonyme vidner. Under 1. behand-
lingen af forslaget tilkendegav justitsministeren, at
han ville anmode Retsplejerådet om en udtalelse om
spørgsmålet.

Retsplejerådet afgav herefter betænkning nr.
1056/1985 om anonyme vidner.

Retsplejerådet delte sig i et flertal på 6 medlem-
mer og et mindretal på to medlemmer.

Flertallet foreslog en lovregulering af området, så-
ledes at indholdet af vidneforklaringer aldrig kan
holdes hverken helt eller delvist hemmeligt for den
tiltalte. Endvidere foreslog flertallet en begrænset

adgang til – i praksis ved »tilfældige« vidner – at
hemmeligholde vidners navn, stilling og bopæl for
den tiltalte og til yderligere i disse situationer at be-
stemme, at tiltalte skal fjernes fra retssalen under
vidnets forklaring for derved at opnå, at også vidnets
udsende hemmeligholdes.

Mindretallet foreslog, at den retstilstand, som var
fastslået ved Højesterets afgørelse fortsat burde være
gældende.

Retsplejerådets forslag er udførligt omtalt i pkt.
3.2.2., hvortil henvises. Den 9. april 1986 fremsatte
justitsministeren et lovforslag om forbud mod hem-
meligholdelse af vidneforklaringer, som byggede på
flertallets indstilling i Retsplejerådets betænkning.

Forinden fremsættelsen af dette lovforslag havde
medlemmer af Socialistisk Folkeparti og Venstresoc-
ialisterne i oktober 1985 genfremsat det tidligere
lovforslag om forbud mod anonyme vidner.

Ved tredje behandlingen af de to forslag i maj
1986 blev justitsministerens forslag forkastet, mens
det af oppositionspartierne fremsatte forslag blev
vedtaget.

Der henvises for så vidt angår det sidstnævnte for-
slag til Folketingstidende, Folketingets forhandlin-
ger 1984-85, sp. 3582, 4816, tillæg A, sp. 1855 samt
Folketingstidende, Folketingets forhandlinger
1985-86, sp. 730, 1959, 11300 og 11570, tillæg A, sp.
1035, tillæg B, sp. 1565 og tillæg C, sp. 737.

For så vidt angår justitsministerens forslag henvi-
ses til Folketingstidende, Folketingets forhandlinger
1985-86, sp. 9318, 9859, 11300 og 11569 samt tillæg
A, sp. 5423 og tillæg B, sp. 1577.

Som omtalt under pkt. 2.2. har retsplejelovens be-
stemmelser om forbud mod hemmeligholdelse af
vidners identitet, som blev vedtaget ved lov nr. 321
af 4. juni 1986, herefter været gældende. Medlemmer
af de to ovennævnte partier fremsatte dog i novem-
ber 1986 forslag om ophævelse af den ved lov nr. 321
af 4. juni 1986 gennemførte bestemmelse om, at til-
talte skal have tilsendt en genpart af bevisfortegnel-
sen.

Forslaget blev vedtaget som lov nr. 273 af 13. maj
1987. Der henvises til Folketingstidende, folketing-
ets forhandlinger 1986-87, sp. 3023, 6102, 187 og
11363, samt tillæg A, sp. 2173, tillæg B, sp. 1497 og
tillæg C, sp. 511.

Ifølge loven, der fik sin endelige udformning gen-
nem vedtagelse af et i udvalgsbetænkningen stillet
ændringsforslag, ophævedes den i 1986 indførte be-
stemmelse i retsplejelovens § 835, 3. pkt., således at
anklagemyndigheden ikke længere har pligt til at
sende tiltalte en genpart af bevisfortegnelsen.

Samtidig blev et nyt stk. 3 indsat i § 848. Ifølge
denne bestemmelse kan retten på begæring bestem-